

r.pr. Marcin Dybowski

Kiedy milczenie jest złotem, czyli o milczącym załatwieniu sprawy

Przepisy pozwalające organom administracji państwowej na nie podjęcie żadnej czynności, i jednocześnie załatwienie sprawy? Można uznać, iż to marzenie każdego urzędnika, pozwalające na znaczące przyspieszenie postępowań, ograniczenie ilości dokumentacji oraz obciążenia nagminnie przeciążonych organów. Praktyka jednak pokazuje, że przynajmniej w części spraw nie jest to rozwiązanie optymalne – przynajmniej z punktu widzenia urzędów.

Mowa rzez jasna o wprowadzonych w czerwcu roku 2017 roku przepisach pozwalających na milczące załatwienie sprawy. Idea jest bardzo prosta – obywatel przedkłada wniosek, w którym postuluje rozwiązanie jego sprawy administracyjnej, a urząd bądź nie wydaje żadnego orzeczenia (art. 122a § 2 pkt 1 KPA mówi o „milczącym załatwieniu sprawy”), bądź nie wnosi sprzeciwu w drodze decyzji (art. 122a § 2 pkt 2 KPA mówi o „milczącej zgodzie”) – czego konsekwencją jest uwzględnienie w całości żądania strony. Co więcej, normy postępowania administracyjnego wyłączają przepis o konieczności zapewnienia stronie czynnego udziału w postępowaniu (art. 10 KPA w zw. z art. 122 d § 1 KPA) oraz obowiązku wskazania stronie niespełnionych lub niewykazanych przesłanek od niej zależnych (art. 79a KPA w zw. z art. 122 d § 1 KPA), co znacząco przyspiesza zakończenie postępowania z uwagi na brak konieczności obiegu dokumentów, a za dzień załatwienia sprawy uważa się dzień następujący po dniu, w którym upływa termin przewidziany do wydania decyzji lub postanowienia kończącego postępowanie w sprawie albo wniesienia sprzeciwu (art. 122 c § 1 KPA). Czyli prosto, łatwo i przyjemnie.

Należy podkreślić, że nie wszystkie postępowania administracyjne są możliwe do rozwiązania w powyższy sposób - sprawa administracyjna może być załatwiona milcząco tylko wtedy, gdy przepis szczególny tak stanowi. Rozwiązania tego typu przewiduje co najmniej kilkanaście ustaw, z których najistotniejsze praktycznie są ustawy Prawo Budowlane, Prawo Ochrony Środowiska oraz Prawo Wodne, jednakże w skali całości ustawodawstwa nie należy ukrywać, że rozwiązanie to wciąż pozostaje wyjątkowe. Dlaczego tak jest, pomimo licznych zalet opisanych powyżej?

Pierwszą przyczyną prawdopodobnie jest fakt, iż milczące załatwienie sprawy jest możliwe jedynie w najprostszych, najmniej skomplikowanych sprawach, w których istnieje możliwość rozpoznania całości żądania strony na podstawie przedstawionego organowi wniosku. Konieczność przeprowadzenia nawet szcztątkowego postępowania wyjaśniającego – np. wezwania strony do przedłożenia szerszej dokumentacji, udział więcej niż jednej strony bądź zwrócenia się do innego organu o przeprowadzenie dodatkowych konsultacji, w przypadku zastosowania trybu milczącego załatwienia sprawy rodziłoby konieczność albo przyjęcia części okoliczności potrzebnych do rozstrzygnięcia „na wiarę”, bądź konieczności złożenia sprzeciwu w przypadku uznania przez organ, iż rozstrzygnięcie zgodne z żądaniem byłoby z jakichkolwiek względów nieprawidłowe.

Rozwiązaniem stosowanym niekiedy w powyższych przypadkach jest zastosowanie przez ustawodawcę rygoru złożenia oświadczenia pod rygorem odpowiedzialności karnej- z czym wiąże się znacząco mniejsza chęć stron do „naginania” stanów faktycznych jedynie w celu uzyskania korzystnego dla siebie rozwiązania.

Drugą przyczyną ostrożności ustawodawcy we wprowadzaniu możliwości milczącego załatwienia sprawy jest zero-jedynkowość tego rozwiązania. Przepisy stanowią, iż załatwienie sprawy milcząco skutkuje załatwieniem sprawy „w całości zgodnie z żądaniem strony”, zatem w przypadku jakiegokolwiek wątpliwości bądź nieścisłości żądania organy administracji zmuszone są odstąpić od niniejszego trybu zakończenia postępowania.

Powyższe wątpliwości skutkują koniecznością uznania, iż milczące załatwienie sprawy raczej nie stanie się dominującym, a nawet jedynie przeważającym trybem załatwiania spraw administracyjnych, gdyż we wszystkich bardziej skomplikowanych sprawach koniecznym będzie zaangażowanie stron – oraz organów prowadzących postępowania – w celu wyjaśnienia sprawy. Jednakże w sprawach wpadkowych i nieskomplikowanych zastosowanie tego trybu pozwoli na uproszczenie , a tym samym przyspieszenie postępowań, co jest istotną korzyścią zarówno z punktu widzenia administracji, jak i obywateli.

